

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2023-09-05 Nr. TTP-9

Vilnius

Posėdis įvyko 2023-09-05.

Posėdžio pirmininkas Vytautas Šilinskas.

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė.

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Aušra Gratulevičienė – Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės patarėja, Vytautas Šilinskas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Vita Baliukevičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vadovė, Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Darius Sadeckas – finansų viceministras, Daiva Kamarauskienė – Finansų ministerijos Finansų ministerijos Biudžeto departamento direktorė, Ieva Žaunierienė – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Verslumo skatinimo politikos skyriaus vedėja.

Profesinių sąjungų atstovai: Inga Ruginienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė, Dalia Jakutavičė – Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkė, Aleksandras Posochovas – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Artūras Černiauskas – Lietuvos geležinkelininkų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Ričardas Garuolis – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Arvydas Dambrauskas – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos pirmininkas, Mantas Stanžys – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos teisininkas.

Darbdavių organizacijų atstovai: Rūta Skyrienė – Asociacijos „Investors’ Forum“ vykdomoji direktorė, Aurelija Gabrielė Maldutytė – Lietuvos darbdavių konfederacijos viceprezidentė, Ričardas Sartatavičius – Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius, Ineta Rizgelė – Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė, Sigitas Gailiūnas – L.e.p. Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos prezidentas, Tomus Garuolis – Lietuvos pramonininkų konfederacijos Verslo aplinkos ir ekonomikos departamento direktorius, Artūras Telmentas – Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos LINAVA Prezidiumo narys, Andrius Romanovskis – Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas, Giedrė Ražinskienė, – Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos generalinė direktorė, Sigitas Dimatis – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų direktorius.

Kiti asmenys: Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė, Viktorija Minkevičiūtė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vyriausioji patarėja, Aistė Adomavičienė – Nacionalinio smurto mažinimo organizacijų tinklo direktorė, Rokas Keršys – programos „Kurk Lietuvai“ projektų vadovas, Tautvydas Zesas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėjas, Rasa Malaiškienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo rinkos grupės patarėja, Odeta Intė – VšĮ „Biuras Pactum“ atstovė, Simona Gricienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos sistemos informacinių išteklių vystymo skyriaus patarėja, Jonas Petrikas – Lietuvos antstolių rūmų atstovas, Marius Šlepetis – Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacijos vadovas, Pranas Urbonas – UAB „Moment Credit“ teisininkas, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Aldona Sabaitienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus vedėja, Gintarė Bužinskaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus vyresnioji patarėja, Milda Kojelienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo rinkos grupės vyresnioji patarėja, Inga Liubertė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo rinkos grupės vadovė, Liudvika Gražulienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, Rasa Šidagytė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Darbo aplinkos skyriaus vyresnioji patarėja, Agnė Nakčerienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Ingrida Kliukienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Teisėkūros grupės patarėja, Viktorija Trachimovič – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, Daiva Macijauskė – Finansų ministerijos Skolinimosi ir investavimo skyriaus vyriausioji specialistė, Romas Austinskas – Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidentas, Rūta Kiršienė – Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojų profesinės sąjungos pirminkė, Vita Valiūnaitė – Užsienio reikalų ministerijos Jungtinių Tautų, tarptautinių organizacijų ir žmogaus teisių departamento Jungtinių Tautų ir globalios politikos skyriaus trečioji sekretorė, Aurelija Pauliukaitė – Teisingumo ministerijos Teisinių paslaugų politikos grupės vyresnioji patarėja, Aurelija Giedraitytė – Teisingumo ministerijos Teisinių paslaugų politikos grupės vadovė, Artūras Reimeikis – Teisingumo ministerijos Teisinių paslaugų politikos grupės vyresnysis patarėjas, Rimgailė Baltutė – Nacionalinio smurto mažinimo organizacijų tinklo atstovė, Laurynas Lukšys – antstolis, Povilas Drižas – Tarptautinio transporto ir logistikos aljanso generalinis sekretorius.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Legalaus darbo projektai (po svarstymo Darbo santykių komisijos 2023 m. rugpjūčio 3 d., rugpjūčio 10 d. ir rugpjūčio 24 d. posėdžiuose).

2. Dėl siūlomų papildomų Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 35 ir 41 straipsnių pakeitimų.

3. Dėl Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 1, 2, 4, 13, 15, 21, 33, 38, 44 ir 46 straipsnių ir V skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 47¹ ir 96 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo Nr. VIII-1509 29 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 29¹ straipsniu įstatymo projekto, Statybos įstatymo 14 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto.

4. Dėl Privalomo sveikatos patikrinimo medicininės pažymos (forma Nr. 047/a) ir Asmens medicininės knygelės (forma F Nr. 048/a) pildymo elektroniniu formatu.

5. Dėl socialinių partnerių įtraukimo į Lietuvos pozicijos 10-ojoje Pasaulio sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvenciją pasirašiusių šalių konferencijoje derinimą.

6. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

7. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos pirmininko rinkimai (iš darbdavių atstovų šalies).

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Vytautas Šilinskas posėdžio pradžioje paklausė, ar Trišalės tarybos nariai turi pastabų ir pasiūlymų posėdžio darbotvarkei.

Trišalės tarybos nariai pastabų ir pasiūlymų darbotvarkei neturėjo.

NUTARTA. Patvirtinti 2023 m. rugsėjo 5 d. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę.

1. SVARSTYTA. Legalaus darbo projektai (po svarstymo Darbo santykių komisijos 2023 m. rugpjūčio 3 d., rugpjūčio 10 d. ir rugpjūčio 24 d. posėdžiuose).

Vytautas Šilinskas pristatė skaidres „Daugiau dirbančių legaliai“ (*skaidrės pridedamos*), kuriose pateikti pagrindiniai siūlomi pakeitimai ir pakvietė posėdžio dalyvius diskusijoms.

Aurelija Maldutyte informavo apie bendrą darbdavių atstovų poziciją šiuo klausimu. Nurodė, kad darbdaviai sutinka, kad baudos už nelegalų darbą turi būti didinamos, padarius šiuos patobulinimus: 1) visiems darbdaviams nustatyti vienodą baudos dydį (kaip numatyta nuo 3 iki 12

MMA), **panaikinant** projekto dalį apie baudas už nelegalų darbą skaičiuojant nuo darbdavio bendrųjų metinių pasaulinių **pajamų dydžio**; 2) apie darbo sutarties sudarymą ir darbuotojo priėmimą į darbą būtų privaloma pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniam skyriui **iki numatytos darbo pradžios**.

Inga Ruginienė kalbėjo, kad reikia paskatinti sąžiningus verslus ir sudaryti kuo nepalankesnes sąlygas nesąžiningam verslui. Ji padėkojo projekto rengėjams už atliktus sąvokų pakeitimus dėl atostogų, taip pat nurodė, kad paremtų: pažeidėjų viešinimą ir pabrėžė, kad, profesinių sąjungų nuomone, pažeidėjų viešinimas turėtų būti ne tik dėl nelegalaus darbo, bet ir dėl sisteminių darbo teisės pažeidimų, t. y. galima būtų skelbti duomenis ir apie tai, kurios įmonės anksčiau pažeidusios darbo teisę, nemoka darbo užmokesčio ar dažnai patenka į darbo ginčų komisijos akiratį; didesnes baudas ir baudų skaičiavimą nuo darbdavio bendrųjų metinių pasaulinių pajamų dydžio; vienos dienos protingą ir pakankamą terminą pranešimui apie darbo sutarties sudarymą ir darbuotojo priėmimą į darbą; nurodė, kad 10 proc. išskaitų dydis nuo MMA – tai yra geras kompromisas, tikisi, kad toks dydis ir liks. Pabrėžė, kad dėl galimybės naudoti GF ir IDIF lėšas pagrindinis sprendimas, sutarimas turi vykti tarp darbdavių ir profesinių sąjungų organizacijų. Projektų rengėjų prašė labiau paaiškinti siekį paramą Užimtumo tarnyboje sieti nebūtinai su registravimusi Užimtumo tarnyboje.

Ineta Rizgelė plačiau pakomentavo darbdavių pasiūlymą dėl baudų dydžio. Taip pat papildė Aureliją Maldutyte, pristatydama darbdavių poziciją ir pasiūlymus dėl Civilinio proceso kodekso pakeitimų, į kuriuos atsižvelgus, darbdaviai galėtų iš principo pritarti visam pakeitimų projektui: darbdaviai, palaikydami išskolinusių asmenų grįžimo į darbo rinką skatinimą, pritartų Civilinio proceso kodekso pakeitimams, jei būtų atsižvelgta į žemiau siūlomus patikslinimus: 1. darbdaviai siūlo trumpinti „skolininko atostogas“ iki 6 mėnesių, nes 12 mėnesių skolų mokėjimo termino sustabdymas yra per ilgas ir neproporcingai pažeidžia kreditorių (išieškotojų) interesus; 2. darbdaviai siūlo mažinamus išskaitų dydžius iš darbo užmokesčio orientuoti išimtinai į išskolinčius asmenis, kurie ilgą laiką nedalyvavo darbo rinkoje, o ne į visus, kurie dirba ir dabar moka; 3. darbdaviai nepritaria galimybės išieškoti iš paskutinio skolininko būsto apribojimui, jei skolos suma neviršija 15 MMA – siūlo mažinti skolos sumą, kuriai esant gali būti realizuojamas skolininko būstas, iki 8 MMA; 4. darbdaviai siūlo nuosaukiau keisti CPK 663 straipsnyje numatytą terminą, per kurį negalima išieškoti iš skolininkui priklausančio paskutinio būsto, terminą siūlo pailginti 6 mėnesiais (vietoj 18 numatyti 24 mėn.).

Vytautas Šilinskas pasidalino informacija, kad, remiantis turimais duomenimis, iš 1500 per metus nustatytų nelegaliai dirbančių asmenų, Užimtumo tarnyboje užsiregistravę būna kas 10 asmuo, vadinasi 9 iš 10 neprašo pašalpų ir Užimtumo tarnyboje nesiregistruoja, todėl jie neturi esminės reikšmės kovojant su nelegaliu darbu.

Artūras Černiauskas atkreipė dėmesį į siūlomas mokėti baudas nuo apyvartos, sakydamas, kad tokių baudų tikslas yra atgrasymas daryti pažeidimą. Informavo, kad Darbo santykių komisijoje buvo aptariama netyčinės klaidos situacija. Mano, kad reikėtų pritarti siūlomiems baudų dydžiams.

Pranas Urbonas, UAB „Moment Credit“ teisininkas, pristatė kreditorių poziciją. Pirmiausiai jis pasisakė apie esamuose teisės aktuose nurodytus saugiklius būsimų skolininkų atžvilgiu. Kalbėjo apie vartotojo kreditingumo vertinimą, apie nustatytą Minimalių vartojimo poreikių dydį (MVPD) – 354 Eur. Pabrėžė, kad iš šios sumos nėra išieškoma. Kalbėdamas apie „skolų atostogas“ ir jų terminą nurodė, kad 12 mėn. terminas yra per ilgas, jį siūlė sieti su išbandymo laikotarpiu ir taikyti 3 mėn. laikotarpį, nes ir įmokų atidėjimas numatytas 3 mėn. Jis pabrėžė, kad pagal Vartojimo kredito įstatymą yra taikomi du institutai, o šiuo metu yra įregistruotas įstatymo projektas, pagal kurį šiuos institutus kreditoriai turės privalomai taikyti iki sutarties nutraukimo. Tai yra siūlyti taikyti įmokų atidėjimą ir kreditorių restruktūrizavimo priemones. Kalbėdamas apie išskaitas iš darbo užmokesčio atkreipė dėmesį, kad jų sumažinimas galėtų sukelti kaip tik priešingą efektą, t. y. skolininkas nebus skatinamas gražinti skolą, ji gali tapti patogia paskola su nedidelėmis

palūkanomis ir baudžiamoji funkcija neatliks savo vaidmens. Taip pat ilgesnis skolos gražinimo laikotarpis lemtų didesnę skolos dydį.

Vytautas Šilinskas akcentavo, kad gražinimo terminas kiekvieno žmogaus situacijoje gali skirtis, todėl įstatymo projekte nenorima numatyti vieno termino. Mano, kad nėra stiprus argumentas, kad pailgės skolos gražinimo terminas sumažinus išskaitų dydį, nes neapribojama galimybė skolą gražinti anksčiau, tiesiog nustatomos „grindys“, kiek negalima išieškoti. Yra tikimasi rezultato, jog žmonės gebės dirbti ir mokėti skolą. Kalbėjo, kad šiuo metu labai dažnai skolininkai iškrenta iš darbo rinkos, o tuomet nukenčia ir kreditorių interesai.

Jonas Petrikas, antstolis, sakė, kad antstoliai palaiko idėją gražinti asmenis iš nelegalaus darbo į legalų darbą, tačiau pabrėžė, kad tai neturėtų būti daroma skubotai. Sumažinus išskaitų dydį, pailgėja skolų gražinimo laikotarpis, palūkanų mokėjimo laikotarpis, buvimo su antstoliu laikotarpis bei padidėja išlaidų vykdymo kaštai. Išieškotojo atžvilgius pailgėja terminas, kuris lemia greitą skolos atidavimą. Darbdavių atžvilgiu didėja administravimo kaštai. Tokie pakeitimai prieštarauja visų proceso šalių teisėtiems lūkesčiams. Nurodė, kad ir dabar žmogus gera valia gali sumokėti skolą anksčiau. Pasisakė apie Valstybės kontrolės nuomonę šiuo klausimu. Apibendrino, kad laikosi pozicijos, kad nereikėtų keisti šiuo metu galiojančios išskaitų tvarkos, o atskira 10 proc. išskaitų funkcija galėtų būti numatyta asmenims, kuriuos siekiama sugražinti į legalų darbą. Nurodė, kad remiantis praktika, nereikėtų keisti nuostatos dėl išieškojimo iš būsto, nes varžytinių mastas tikrai yra sumažėjęs, o skolininkai turi aibę galimybių išsaugoti būstą. Kalbėjo, kad „skolų atostogoms“ optimaliausias variantas yra trys mėnesiai, kaip ir trijų mėnesių išbandymo laikotarpis pagal Darbo kodeksą. Pasisakė apie pateiktą skolininkų statistiką teigdamas, kad ji nėra visiškai tiksli ir kalbėjo apie dirbančiųjų užsienyje statistikos neturėjimą. Nurodė, kad siūlomais pakeitimais skolų išieškojimo procesas labai išsitiestų. Informavo, kad užsienyje dirbantys skolininkai taip pat atlieka pavedimus, kad gražintų skolas. Sakė, kad jei kompromisai daromi skolininkų, kreditorių sąskaita, valstybė galėtų taikyti tam tikras lengvatas darbo užmokesčio apmokestinimui būtent skolininkams, kuriuos siekiama gražinti į darbo rinką.

Vytautas Šilinskas kalbėjo, kad daug duomenų yra pateikta Aiškinamajame rašte, o taip pat dar bus ir papildomai pateikta. Pabrėžė, kad kreditoriams yra blogos abi situacijos – ar skolininkai yra Lietuvoje ir nedirba, ar yra išvykę į užsienį, nes jie neatgauna jokių skolų. Yra siekiama, kad skolos būtų gražinamos ir žmogus gebėtų ir sugebėtų dirbti. Kalbėjo, kad ateityje numatoma svarstyti daugiau pasiūlymų ir papildomų priemonių, nes šiuo metu visų problemų negalima išspręsti.

Aistė Adomavičienė atkreipė dėmesį, kad pagrindinis kreditorius yra valstybė (apie 60 proc.). Palūkanos gali siekti 10 proc. Palaiko dėl išskaitymo iš MMA pasiūlymui, nes žmogus neturi iš ko gyventi. NPD apsauga negalioja. Tai padėtų dirbantiems. Siūlo 6 mėn. terminą, nes 3 mėn. yra per mažai, nes žmogus turėtų spėti susitaupyti. Kalbėjo, kad iki 15 MMA geriau, nei, kaip dabar, iki 4000 eurų. Dėl 10 proc. – žmogus visada gali gražinti daugiau. Pakomentavo, jog buvo sakyta, kad su antstoliais galima susitarti, tačiau praktika to nerodo. Dėl trūkumų – paslaugų trūkumas, viskas perduodama Užimtumo tarnybai. Pasiūlė svarstyti būdus, kad mažos vertės skolos būtų nuskaičiuojamos automatiškai. Kalbėjo, kad antstolis gali būti ir kitame mieste. Yra atvejų, kai žmogui reikia pagalbos.

Odeta Intė sakė, jog nesutinka, kad pats skolininkas kalbėtų su antstoliais. Dėl atostogų – 3 mėn. nepertraukiamas laikotarpis. Paminėjo, kad turi būti kompleksinė paslauga. Ji atkreipė dėmesį, kad siūlomi pakeitimai yra aktualūs tiems skolininkams, kurie įsidarbina, bet neapima tų, kurie užsiima individualia veikla.

Vytautas Šilinskas pakomentavo, kad numatyta iki 12 mėn., bet gali būti ir, pvz. 1 d., 1 val., galima tai nusistatyti. Tai turi spręsti Užimtumo tarnybos specialistai.

Aurelija Maldutytė kalbėjo apie problemą, kad vienas žmogus turi kelis antstolius, o turėtų būti vienas antstolis. Išskaitų mažinimas turėtų būti taikomas tik ilgalaikiams bedarbiams. Kalbėjo apie pranešimo apie darbo pradžią pateikimą 1 val. iki darbo pradžios, kadangi technologijos tai leidžia.

Jonas Petrikas nurodė, kad nuo 2021 m. vienas antstolis turi vieną skolininką. Kalbėjo, kad šiai dienai antstoliai negali mažinti išskaitų skolininko prašymu. Paminėjo, kad jį liūdina požiūris į antstolius. Viskas reglamentuota įstatymuose, jais yra vadovaujamas.

Ričardas Garuolis kalbėjo, kad yra daug žmonių, nedirbančių dėl skolų. Paminėjo, jog kol kas nemato, kad antstoliai būtų pakankamai lankstūs. Kalbėjo, kad sveikintina, jog Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pradėjo spręsti šį klausimą. Paklausė, ar yra žinoma, kokią skolos dalį sudaro kreditorių ir antstolių dalys.

Vytautas Šilinskas atsakė, kad neturi tokios informacijos, t. y. atskirai išskirtų dalių.

Aistė Adomavičienė atkreipė dėmesį, kad nėra paprastas procesas žmogui susitarti su antstoliais, - pasisakytų už tarpininkavimo paslaugą jiems.

Marius Šlepetis, Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacijos direktorius kalbėjo, kad pagrindinis akcentas yra baudos mokėjimo neišvengiamumas, o ne baudos dydis. Priminė, kad skolininkai skolingi ne antstoliams, o kreditoriams. Įstatymų projektų paketas kerta per privatų verslą ir fizinius asmenis. Pabrėžė, kad kreditorius yra nukentėjęs, nes neatgauna savo pinigų. Paklausė, ar galima našta pasidalinti su valstybe.

Vytautas Šilinskas paklausė, ar profesinės sąjungos pritaria numatytiems pakeitimams.

Inga Ruginienė kalbėjo, kad pritariama tam variantui, kur yra atsižvelgta į pateiktas pastabas.

Vytautas Šilinskas paklausė darbdavių nuomonės.

Ineta Rizgelė nurodė, kad gali atsiųsti pasiūlymų formuluotes. Patikslino, kad nesiūlo tobulinti, o pritartų projektams su tam tikromis konkrečiomis sąlygomis.

Vytautas Šilinskas apibendrina diskusijas – Vyriausybės atstovai pritaria legalaus darbo projektams, darbuotojų atstovai pritaria pateiktiems pristatytiems legalaus darbo projektams, darbdavių atstovai galėtų pritarti legalaus darbo teisės aktų projektams, jeigu būtų atsižvelgta į šiuos pasiūlymus:

„Darbdaviai sutinka, kad baudos už nelegalų darbą turi būti didinamos, padarius šiuos patobulinimus:

Apie darbo sutarties sudarymą ir darbuotojo priėmimą į darbą būtų privaloma pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniam skyriui iki numatytos darbo pradžios.

Visiems darbdaviams nustatyti vienodą baudos dydį (kaip numatyta nuo 3 iki 12 MMA), panaikinant projekto dalį apie baudas už nelegalų darbą skaičiuojant nuo darbdavio bendrųjų metinių pasaulinių pajamų dydžio.

Dėl Civilinio proceso kodekso pakeitimų:

Darbdaviai, palaikydami įsiskolinusių asmenų grįžimo į darbo rinką skatinimą, pritartų Civilinio proceso kodekso pakeitimams, jei būtų atsižvelgta į žemiau siūlomus patikslinimus:

Darbdaviai siūlo trumpinti „skolininko atostogas“ iki 6 mėnesių, nes 12 mėnesių skolų mokėjimo termino sustabdymas yra per ilgas ir neproporcingai pažeidžia kreditorių (išieškotojų) interesus.

Darbdaviai siūlo mažinamus išskaitų dydžius iš darbo užmokesčio orientuoti išimtinai į įsiskolinusius asmenis, kurie ilgą laiką nedalyvavo darbo rinkoje, o ne į visus, kurie dirba ir dabar moka.

Darbdaviai nepritaria galimybės išieškoti iš paskutinio skolininko būsto apribojimui, jei skolos suma neviršija 15 MMA – siūlo mažinti skolos sumą, kuriai esant gali būti realizuojamas skolininko būstas, iki 8 MMA.

Darbdaviai siūlo nuosaikiau keisti CPK 663 straipsnyje numatytą terminą, per kurį negalima išieškoti iš skolininkui priklausančio paskutinio būsto, siūlo pailginti 6 mėnesiais (vietoj 18 numatyti 24 mėn.).“

NUTARTA: Fiksuoti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovai pritaria legalaus darbo projektams, profesinių sąjungų atstovai pritaria legalaus darbo projektams, darbdavių atstovai galėtų pritariti legalaus darbo projektams, jeigu būtų atsižvelgta į šiuos pasiūlymus:

„Darbdaviai sutinka, kad baudos už nelegalų darbą turi būti didinamos, padarius šiuos patobulinimus:

Apie darbo sutarties sudarymą ir darbuotojo priėmimą į darbą būtų privaloma pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniam skyriui iki numatytos darbo pradžios.

Visiems darbdaviams nustatyti vienodą baudos dydį (kaip numatyta nuo 3 iki 12 MMA), panaikinant projekto dalį apie baudas už nelegalų darbą skaičiuojant nuo darbdavio bendrųjų metinių pasaulinių pajamų dydžio.

Dėl Civilinio proceso kodekso pakeitimų:

Darbdaviai, palaikydami išskolinusių asmenų grįžimo į darbo rinką skatinimą, pritarė Civilinio proceso kodekso pakeitimams, jei būtų atsižvelgta į žemiau siūlomus patikslinimus:

Darbdaviai siūlo trumpinti „skolininko atostogas“ iki 6 mėnesių, nes 12 mėnesių skolų mokėjimo termino sustabdymas yra per ilgas ir neproporcingai pažeidžia kreditorių (išieškotojų) interesus.

Darbdaviai siūlo mažinamus išskaitų dydžius iš darbo užmokesčio orientuoti išimtinai į išskolinusius asmenis, kurie ilgą laiką nedalyvavo darbo rinkoje, o ne į visus, kurie dirba ir dabar moka.

Darbdaviai nepritaria galimybės išieškoti iš paskutinio skolininko būsto apribojimui, jei skolos suma neviršija 15 MMA – siūlo mažinti skolos sumą, kuriai esant gali būti realizuojamas skolininko būstas, iki 8 MMA.

Darbdaviai siūlo nuosaikiau keisti CPK 663 straipsnyje numatytą terminą, per kurį negalima išieškoti iš skolininkui priklausančio paskutinio būsto, siūlo pailginti 6 mėnesiais (vietoj 18 numatyti 24 mėn.).“

2. SVARSTYTA. Siūlomi papildomi Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 35 ir 41 straipsnių pakeitimai.

Ineta Rizgelė informavo, kad Lietuvos verslo konfederacijos nariai pastebėjo, kad to paties pobūdžio pažeidimai pagal skirtingus įstatymus sukelia skirtingas pasekmes. Informavo, kad klausimą pristatys Akvilė Razumienė. Pasiūlė pristatomą klausimą perduoti svarstyti Darbo santykių komisijai.

Akvilė Razumienė kalbėjo, kad Užimtumo įstatymo 35 str. ir 41 str. yra neatitikimų. Užimtumo įstatymo 58 straipsnis (nedeklaruotas darbas) ir ANK 100 straipsnis (darbo laiko apskaitos pažeidimas) numato atsakomybę už lygiai tuos pačius veiksmus, tačiau, vadovaujantis UĮ 35 str. 4 dalies 5 punktu, darbdavys, kurio atsakingas asmuo yra gavęs vieną baudą per pastaruosius vienerius metus pagal ANK 100 straipsnį, gali teikti Paraiškas, tuo tarpu darbdavys, kuris už tuos pačius veiksmus yra gavęs vieną baudą per pastaruosius vienerius metus pagal UĮ 58 straipsnį (UĮ 35 str. 4 dalies 4 punktas), negali teikti Paraiškų. Užimtumo įstatymo 41 straipsnio 6 dalyje nustatytas darbdaviams taikomas reikalavimas, pasibaigus subsidijos darbo užmokesčio mokėjimo terminui, 6 mėnesius išlaikyti darbo vietoje darbuotojus, kurių dalis darbo užmokesčio buvo kompensuojama. Šio reikalavimo neįgyvendinus, t. y. per 6 mėn. atleidus subsidijuotą darbuotoją, išskyrus nustatytus išimtinius atleidimo atvejus, darbdaviui taikoma sankcija – uždraudimas dalyvauti remiamojo įdarbinimo priemonėje 12-ai mėnesių. Užimtumo įstatymas nenumato išimčių dėl terminuotų darbo sutarčių. Tai nepagrįsta, nes Užimtumo tarnyba žino, kad žmogus dirba pagal terminuotą darbo sutartį. Pasiūlė klausimą perduoti svarstyti Darbo santykių komisijai.

Inga Ruginienė pasitiksino, ar klausimo teikėjai siūlo suvienodinti atsakomybę. Taip pat pasiūlė padiskutuoti DSK posėdyje, kad nedeklaruotu darbu būtų laikomas darbas kasmetinių atostogų metu.

Akvilė Razumienė atsakė, kad siūloma suvienodinti.

Vytautas Šilinskas pakomentavo, kad tai sąžiningas pasiūlymas iš darbdavių pusės. Pasiūlė klausimą perduoti svarstyti Darbo santykių komisijai ir paklausė, ar visi tam pritaria.

Trišalės tarybos nariai pritarė, kad klausimas būtų perduotas svarstyti Darbo santykių komisijai.

NUTARTA. Klausimą dėl siūlomų papildomų Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 35 ir 41 straipsnių pakeitimų perduoti svarstyti Darbo santykių komisijai prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos.

3. SVARSTYTA. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 1, 2, 4, 13, 15, 21, 33, 38, 44 ir 46 straipsnių ir V skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo projektas, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 47¹ ir 96 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo Nr. VIII-1509 29 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 29¹ straipsniu įstatymo projektas, Statybos įstatymo 14 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas.

Vytautas Šilinskas pristatė skaidres „Mažiau mirčių darbe“ (*skaidrės pridėdamos*). Jis kalbėjo, kad blogėja situacija dėl sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe. Mažiau lengvų nelaimingų atsitikimų darbe, į juos nekreipiama dėmesio, todėl jie išauga į sunkius ir mirtinus nelaimingus atsitikimus darbe. Atkreipė dėmesį, kad sankcijos šiuo metu nėra atgrasančios, baudos labai mažos. Užsakovai nesirūpina darbuotojų sauga ir sveikata (toliau - DSS). Administracinė atsakomybė nedidelė. Už DSS pažeidimus atsako tik fiziniai asmenys (įmonių vadovai ar kiti atsakingi asmenys) (baudos nuo 240 iki 3 000 EUR). Juridinių asmenų atsakomybė už DSS pažeidimus nenustatyta. Statytojų (užsakovų) atsakomybė už DSS pažeidimus nenustatyta. Jiems neužtikrinus DSS reikalavimų statybvietėje, jų nebaudžia. Statytojai (užsakovai) savo pareigas DSS srityje perdeleguoja rangovams. Rangovai paskiria sau pavaldžius saugos ir sveikatos koordinatorius statybvietėse. Esamas draudimo įmokų diferencijavimas neveikia, kadangi daugiausia (85 proc.) įmokų sunėša darbdaviai, pas kuriuos pažeidimų neužfiksuota. Yra siūloma: statytojų (užsakovų) atsakomybė (DSSĮ ir Statybos įstatymo pakeitimas) ir baudos už darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų nesilaikymą statybvietėse (ANK pakeitimas); vienkartinė papildoma įmoka draudėjams (juridiniams asmenims), kai nesilaikoma darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų (VSDĮ ir NADPLSDĮ pakeitimas). Pranešėjas pasiūlė šį klausimą perduoti svarstyti Darbo santykių komisijai.

Inga Ruginienė paprašė esant galimybei skubiai neorganizuoti Komisijos posėdžio.

Trišalės tarybos nariai neprieštaravo šiam pasiūlymui.

NUTARTA: Klausimą dėl Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 1, 2, 4, 13, 15, 21, 33, 38, 44 ir 46 straipsnių ir V skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 47¹ ir 96 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo Nr. VIII-1509 29 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 29¹ straipsniu įstatymo projekto, Statybos įstatymo 14 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto perduoti svarstyti Darbo santykių komisijai prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos.

4. SVARSTYTA. Privalomo sveikatos patikrinimo medicininės pažymos (forma Nr. 047/a) ir Asmens medicininės knygelės (forma F Nr. 048/a) pildymas elektroniniu formatu.

Simona Gricienė, Sveikatos apsaugos ministerijos atstovė, pristatė skaidres „Darbuotojo profilaktinio sveikatos patikrinimo pažymos (E047 ar E048)“ (*skaidrės pridedamos*). Ji kalbėjo apie atliktus pakeitimus, informavo Trišalės tarybos narius, kad nuo 2022 m. pabaigos darbdaviai ir darbuotojai gali paprasčiau tvarkyti privalomus sveikatos duomenis elektroniniu būdu, ne tik popieriniu būdu. Kalbėjo, kad auga įmonių, kurios naudoja šią sistemą, skaičius. Paragino išbandyti šį būdą. Nurodė kontaktus, kuriais galima kreiptis, jeigu reikia pagalbos naudojantis šia sistema.

Inga Ruginienė kalbėjo, kad skaitmenizuoti, lengvinti darbą verta. Paklausė, kokių pagrindų darbdaviai naudoja elektroninėmis formomis E. sveikatoje, ar pagrindiniuose teisės aktuose reglamentuota, kad gali būti elektroninis formatas, kaip yra su asmens duomenų apsauga, nes tai yra jautrūs duomenys. Paklausė, kodėl kiti įstatymai nepakeisti. Jeigu yra įrankis, reikia įstatymus taisyti, kad nebūtų ateityje ginčų.

Simona Gricienė atsakė, kad yra reglamentuota, bet kol kas nėra prievolės naudotis vien elektronines formas. Jeigu darbdaviai pritaris patobulintam variantui, ateityje liks tik elektroninės formos. Akcentavo saugumą, nes darbdaviai negali kitų duomenų matyti, o tik tą pažymą, kurią užsakė. Informavo, kad elektroninės formos yra paminėtos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gegužės 26 d. įsakyme Nr. V-657 „Dėl elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Vytautas Šilinskas padėkojo už pristatymą ir pasiūlė socialiniams partneriams, jeigu matoma, kad kažko trūksta, parašyti Sveikatos apsaugos ministerijai.

NUTARTA: Susipažinta su informacija apie privalomo sveikatos patikrinimo medicininės pažymos (forma Nr. 047/a) ir Asmens medicininės knygelės (forma F Nr. 048/a) pildymą elektroniniu formatu ir išklaustyta socialinių partnerių nuomonė šiuo klausimu.

5. SVRSTYTA. Socialinių partnerių įtraukimas į Lietuvos pozicijos 10-ojoje Pasaulio sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvenciją pasirašiusių šalių konferencijoje derinimą.

Ineta Rizgelė kalbėjo, kad šis klausimas keliamas kartu su Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija. Informavo, kad lapkričio 20-25 d. Panamoje vyks 10-oji Pasaulio sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvenciją pasirašiusių šalių konferencija, kurioje dalyvaus ir Lietuvos poziciją atstovaus ir mūsų valstybės delegacija. Susitikimo metu bus svarstomi ir mokestiniai, produktų reglamentavimo, maitinimo klasifikavimo ir kt. klausimai. Susitikimo metu priimti sprendimai ir įsipareigojimai Lietuvai yra svarbūs, nes tiesiogiai palies tiek Lietuvoje dirbančius darbuotojus, tiek ir verslus bei atskiras įmones. Paminėjo, kad socialiniai partneriai neturi apie tai informacijos. Pasiūlė, kad sprendimai būtų suderinti tiek tarp institucijų, tiek su socialiniais partneriais. Apibendrinama sakė, kad, atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą informaciją, klausimo teikėjai siūlo, kad Trišalė taryba išsakytų nuomonę, jog Lietuvos pozicija dėl 10-oje Pasaulio sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvenciją pasirašiusių šalių konferencijoje svarstomų klausimų būtų:

- 1) derinama skaidriai ir viešai, o į derinimo procesą būtų įtrauktos visos kompetentingos institucijos, suinteresuotos šalys ir socialiniai partneriai;
- 2) suderinta su Lietuvos darbuotojų ir darbdavių interesais ir neviršytų bei neprieštartų tiek nacionaliniuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose įtvirtintam, tiek Europos Sąjungos mokestiniam ir teisiniam reguliavimui.

Inga Ruginienė kalbėjo, kad tokiu būdu stiprinamas socialinis dialogas, sprendimai turės įtakos ne tik sveikatos klausimams. Pabrėžė, kad reikia pasižiūrėti visus ekonominius rodiklius, nes gali nukentėti, pvz. darbo vietas ar darbuotojų gerovę. Socialinis dialogas turi būti, norima žinoti, su kokia pozicija važiuos Lietuvos atstovai. Paprašė pritari, kad galėtų būti tokia Trišalės tarybos rekomendacija.

Vytautas Šilinskas sakė, kad Vyriausybės pusės atstovai išklausė šią informaciją žiniai, ir galima pasiūlyti, kad Sveikatos apsaugos ministerijos ar jos pavaldžios įstaigos atstovai pristatytų šį klausimą Trišalės tarybos posėdyje.

Inga Ruginienė ir Ineta Rizgelė atkreipė dėmesio, kad laiko yra labai nedaug. Klausimui reikia gilesnės ir platesnės analizės, todėl būtų tikslingos kito pobūdžio konsultacijos nebūtinai Trišalėje taryboje.

Vytautas Šilinskas pasiūlė formuluoti, kad teikiant Lietuvos poziciją Trišalė taryba siūlo konsultuotis su darbdavių ir darbuotojų atstovais.

NUTARTA. Teikti Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonę dėl klausimo „Socialinių partnerių įtraukimas į Lietuvos pozicijos 10-ojoje Pasaulio sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvenciją pasirašiusių šalių konferencijoje derinimą“ – teikiant Lietuvos poziciją Lietuvos Respublikos trišalė taryba siūlo konsultuotis su darbdavių ir darbuotojų atstovais.

6. SVARSTYTA. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Vytautas Šilinskas pasiūlė kitą Trišalės tarybos posėdį organizuoti spalio 3 d. 14.00 val. Trišalės tarybos nariai pritarė šiam pasiūlymui.

NUTARTA. Kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį organizuoti 2023 m. spalio 3 d. 14.00 val.

7. SVARSTYTA. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos pirmininko rinkimai (iš darbdavių atstovų šalies).

Ineta Rizgelė informavo, kad darbdaviai siūlo Trišalės tarybos pirmininku rinkti Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos atstovą.

Sigitas Gailiūnas papildė, kad eilės tvarka pirmininkauti turėtų Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų atstovas, tačiau jis perleido pirmininkavimą Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos atstovui. Taip pat pakvietė Trišalės tarybos narius teikti pasiūlymus kito posėdžio darbotvarkei.

Trišalės tarybos nariai pritarė pasiūlytai pirmininko kandidatūrai.

NUTARTA. Pritarti darbdavių šalies atstovo Sigito Gailiūno, L. e. p. Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos prezidento, paskyrimui Lietuvos Respublikos trišalės tarybos pirmininku šešioms mėnesiams.

Posėdžio pirmininkas

Vytautas Šilinskas

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė